Вступ до ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИМОНА

Це коротке послання є одним із чотирьох листів, написаних Павлом під час його першого ув'язнення в Римі. У ньому апостол торкається дуже важливої проблеми, яка існувала в Римській імперії – рабства. Історики підрахували, що в імперії було 60 мільйонів рабів, і ця обставина не могла не вплинути на Христову Церкву (Ефесян 6:5–9; Колосян 3:22 – 4:1). Филимон був членом церкви в Колосах (Колосян 4:9). Його раб, Онисим, утік від нього до Риму, де згодом зустрів Павла і був навернений ним у віру. Потім Павло переконав його повернутися до Филимона.

Зміст

вірші 1–3	Вітання
вірші 4–7	Похвала і компліменти
вірші 8–17	Прохання прийняти Онисима
вірші 18–21	Обіцянка відшкодування збитків
вірші 22–25	Заключні зауваження

Головна тема

Основною метою написання цього листа було ублагати Филимона прийняти назад його раба-втікача (Онисима) без помсти за його втечу і ставитися до нього як до свого брата у Христі (вірші 12, 15–17 – зверніть увагу на потрійне використання слова «прийняти»). Тоді як раб-християнин мав виконувати свої обов'язки відповідно до юридичних і фінансових норм (1 Коринтян 7:20–24), господар-християнин мав ставитися до свого раба так, як він сам хотів би, щоб ставилися до нього (Матвія 7:12), тобто, «вже не як до раба» (Филимона 16). Зрозуміло, що вплив християнства фактично скасовує будь-який вид гріховного й поганого поводження з іншими.

ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИМОНА

[1:1] У стислому особистому листі до свого брата-християнина Филимона апостол Павло надав можливість поглянути на християнське ставлення до рабства. У цьому пафосному шедеврі Павло поєднав ніжну прихильність, заохочувальну похвалу, неспростовну логіку, щире співчуття та шанобливе умовляння, щоб переконати Филимона виявити християнське співчуття.

Досліджуючи послідовні думки, які Павло висловлює у віршах 1–15 і 18–25, можна упустити з виду основну думку, яку розвиває апостол. Усунення побічних фраз, за допомогою яких він будує своє звернення, дає змогу зрозуміти центральну мету написання цього листа, очевидну через триразове повторення Павлом фрази «прийми його» у віршах 12, 15 і 17. Кульмінаційна мета написання листа висловлена між двома останніми віршами і видна в явному натяку Павла на характер цього прийняття: Филимон мав прийняти Онисима назад «вже не як раба» (вірш 16).

Ось справжній посил Послання до Филимона – і християнська позиція щодо рабства: Бог хоче, щоб до рабів не ставилися як до рабів! Цей божественний намір ефективно викорінює форми рабства, які вважаються небажаними. Ставлення до раба як до рівного («вище, ніж раба», вірш 16) і поводження з ним так, як хотілося б, щоб ставилися до нас самих (Матвія 7:12), позбавляє інститут рабства його неприйнятних ознак. Вказівки Павла господарям рабів в інших посланнях зосереджені на тій самій необхідності бути справедливими, чесними, неупередженими і не жорстокими (Ефесян 6:9; Колосян 4:1). Усвідомлюючи, що рабство триватиме в Римській імперії, доки християнські принципи поступово не проникнуть в усі її інституції, Павло дав розумну пораду коринтським християнам: «Кожний нехай залишається в тому покликанні, в якому був покликаний. Ти був покликаний, будучи рабом? Не журися! Та коли можеш стати вільним, – скористайся *цим*. Адже раб, покликаний Господом, є вільним у Господа. Так само покликаний вільним є рабом Христа» (1 Коринтян 7:20–22).

Християнин може бути християнином завжди і в будь-яких обставинах. На його відданість Христу не впливає оточення чи поводження інших. Якщо він може (етично та згідно біблійних принципів) покращити свої фізичні обставини життя, то він безумовно має право це зробити. Але якщо ні, «кожний нехай залишається в тому покликанні, в якому був покликаний», тобто кожен повинен виконувати свої законні зобов'язання, які у нього були до хрещення і які, у випадку рабства, можуть передбачати фінансові чи інші питання. Для християнина головне – залишатися вірним Богові, навіть у дуже несправедливих або нелюдських обставинах. Це послідовна позиція, представлена в Новому Заповіті (Ефесян 6:5–8; Колосян 3:22–24). Безперечно, не буде перебільшенням стверджувати, що якби християнство в його чистій і точній формі було впроваджено в усьому світі, зло рабства було б викоренено.

2 aУ NU-тексті – *і нашій сестрі Апфії.*

7 aУ NU-тексті – *мав.*

bУ M-тексті – *вдячність.*

12 aУ NU-тексті – *особисто, тобто, моє серце.*

[16] *Докладніше про Біблію та рабство дивіться у Спеціальних розділах на стор. 27 коментарів до Книги Вихід і стор. 4 коментарів до 1 Петра.*